

L N B

**LNB PRESES APSKATS
11-12-2020**

Sagatavoja:
**INFORMĀCIJAS PAKALPOJUMU UN SBA NODAĻA
UZZIŅU UN INFORMĀCIJAS CENTRS**

Tēvs būtu gandarīts

Pirmie Jāņa Stradiņa akadēmiskie lasījumi daudzpusīgi skars Sēlijas tēmu

Undine Adamaita

STENDERA BIEDRĪBA

sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku iedibina jaunu tradīciju un aicina interesentus piedalīties pirmajos Jāņa Stradiņa akadēmiskajos lasījumos. Šī gada temats: «Kas ir un kas nav Sēlija? Sēlijas robežas laikā, telpā un sabiedrības apzinābā». Lasījumi akadēmīka Jāņa Stradiņa (1933–2019) piemiņai notiks 8. decembrī no plkst. 13. līdz 16.15.

Lasījumi notiks tiešsaistē no Nacionālās bibliotekas – YouTube platformā –, toskaities varēs šeit: https://ej.uz/JS_lasījumi.

Jāņa Stradiņa dēls un 2017. gadā dibinātās Stendera biedrības «motors» kardiologs Pēteris Stradiņš uzsvēr, ka, «ņemot vērā tēva daudzpusīgās intereses, lasījumiem ir tālejoši mērķi – katru gadu tiks izvēlēta citā zinātniskā tēma, fokusējoties uz sabiedrībai un zinātnē nozīmīgiem jautājumiem. Lasījumi būjuši iespējami, cieši sadarbojoties idejas iniciatoriem – Pēterim Stradiņam un Stendera biedrībā un Latvijas Nacionālās bibliotekas direktoram Andrim Vilkiem ar kolēģiem. Pēteris Stradiņš pieļauj, ka gadu no gada partneri varētu mainīties, sadarbojoties ar Zinātņu akadēmiju un Latvijas Universitetu.

Iestājās jau kopš 70. gadiem

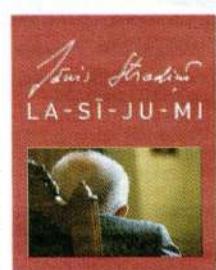
Šogad lasījumos administratīvi teritorialā reforma un gaidāmās likums par kultūrvēsturiskajiem novadiem aktualizē J. Stradiņam tik tuvo Sēlijas tēmu. Zinātnieks, zinātnes un kultūras vēsturnieks un organizators, rakstnieks, Trešās atmodas veicinātājs, Latvijā pazīstamās Stradiņu dzimtas atvase ar saknēm Sēlijā par Sēlijas atdzīšanu iestājās jau kopš 70. gadiem. «Atceros, cik tēvs bija laimīgs, kad pagājušo Dziesmu svētku gājenā Sēlija gāja atsevišķā kolonnā.» Emocijanu atmīnu bridi piešauc Pēteris Stradiņš.

Pirmie akadēmiskie lasījumi savukārt iecerēti ar būtisku analītikas dominantu, lai,

▲ «DAĻA no Jāņa Stradiņa dāvinājuma, kas ir viņa personīgais arhīvs un senies piedumi līdz 1850. gadam, atradīsies Rēto grāmatu un rokrakstu krājumā,» stāsta akadēmīka Jāņa Stradiņa lasītavas māksliniece Brigitā Zelča-Aispure. Ģimenes dāvinājums – gleznas, lustra, skapis, Paula Stradiņa galds – palīdzējis saglabāt kabineta atmosfēru – lasītāji drīkstēs arī sēdēt zinātnieka skalstājā, kokgrebumiem rotātajā krēslā.

FOTO – KRISTAPS KALNS, DIENAS MEDIJU

▲ ZINĀTNIEKA un sabiedriskā darbinieka Jāņa Stradiņa (1933–2019) paraksts.

Pētera Stradiņa vārdiem, – «nebūtu tikai emocijas», kuru, skarot Sēlijas tematu, sabiedriskajā telpā netrūkst.

Pirms Jāņa Stradiņa akadēmiskos lasījumus plkst. 13 atklās Valsts prezidents Egils Levits un Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents Ivars Kalviņš. Plkst. 13.15 sekos

vēsturnieka Jāņa Siliņa priekšlasījums Sēlijas administratīvās robežas laiku griezienā, plkst. 13.35 – Latvijas Kultūras akadēmijas rektors Rūta Muktupāvelas referāts *Lielā Sēlija*, plkst. 14.10 arheologs Guntis Zemītis stāstis par sēļiem aizvēsturē, plkst. 14.30 diplomāts un valodnieks Alberts Sarkans uzstāsies ar referātu *Sēlu izloksne*, plkst. 15 – reliģiju pētnieks Valdis Tēraudkalns ar priekšlasījumu *Protestantiskā un katoļiskā koekseinstē Sēlija*, plkst. 15.20 – literatūrzinātnieks Pauls Daija referēs par Stenderu, kultūru un Sēliju, plkst. 15.40 – vēsturnieks Ēriks Jēkabsons par Ilūkstes aprīņķi un Sēliju. Lasījumu moderators – Jurists Jānis Pleps.

Skatītāji ir aicināti piedalīties diskusijā, iepriekš iestūtot jautājumus uz e-pastu legumums@lnb.lv vai lasījumu laikā YouTube rakstot komentārus, vai sūtīt What-

app ziņu uz tālr. +371 29464691.

Kabineta atmosfēra

Vienlaikus Latvijas Nacionālās bibliotēkā ir iekārtota akademīka Jāņa Stradiņa lasītava, kurā būs pieejama daļa no viņa unikālās bibliotēkas. Tās atklāšana gan pārceļies uz visiem drošiākiem laikiem. «Tēvam nemaz īsti nepatika neviens dot savas grāmatas,» atceras dēls. Nacionālās bibliotēkas direktora Andra Vilka aicināts, mūža pēdējos gados jau pats bija sācis savas plāšas bibliotekas apzināšanu un vētušanu.

«Pašos pirmsākumos, kad Gunārs Birkerts vēl tikošā skata projektē Nacionālo bibliotēku, Jānis Stradiņš bija tas, kurš izdomāja, ka bibliotēkas ekā ir jāērģējotē Daiņu skapis. Tas man likās joti zīmīgs mīklis,» sakā lasītājas ierikotāja un vizuālā tēla

veidotāja – māksliniece Brigitā Zelča-Aispure. «Jānis Stradiņš atklāja arī mezoniņu. Tieši tur atradīsies arī viņa lasītava,» atklāj māksliniece. Tā būs 42 kvadrātmētrus liela, visiem pieejama telpa, kurā galvenais akcents būs lihts uz grāmatām par zinātni un zinātniekiem Latvijā un Baltijā.

«Mums kā šīs vietas radītājiem bija ārkartīgi interesanti atklāt arī Jāņa Stradiņa sabiedriskās darbības plāso spektru. Sadalījām blokos: dzīmta, darbs un sabiedriskā darbība. Svarīgi bija arī, lai akadēmīkis lezīmējas dzīmta – kas ir bijis pirms viņa un pēc viņa,» lasītavas izveides principu raksturo Brigitā Zelča-Aispure.

Akadēmīka Jāņa Stradiņa lasītava aicinās ne tikai tos, kuriem jau izsenis zināms zinātnieka ideju mērogs un kuri uzreiz būs gatavi ieņemt spoža cilvēka pasaule – reize gēniāla un neticami vienākā.

«Atceros, cik tēvs bija laimīgs, kad pagājušo Dziesmu svētku gājenā Sēlija gāja atsevišķā kolonā.»
Pēteris Stradiņš

unikālajās, kopš 60. gadiem rakstītajās dienasgrāmatās, bet centīties iedvesmot arī jaunākās paaudzes, atmosfēriski personīgā veidā ievedot spoža cilvēka pasaule – reize gēniāla un neticami vienākā. ●

Avots: Diena

Datums: 07-12-2020

«Kurš tagad skaitis «Jānis Rainis – galvā spanis», tas būs nesekmīgs!» vēl vienu masku nēsāšanas pozitīvo aspektu konstatējis lielākais no tēlnieka Aigara Bikšes *Diviem Rainiem* pie Nacionālās bibliotēkas. Foto – LETA, Evija Trifanova

Avots: SestDiena

Datums: 04-12-2020

Akadēmiķa Jāņa Stradiņa piemiņas lasījumos pievēršas Sēlijas tēmai

8. decembrī no pulksten 13 līdz 16.15 tiešsaistē notiks Stendera biedrības un Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) rīkotie pirmie Jāņa Stradiņa akadēmiskiem lasījumi "Kas ir un kas nav Sēlija? Sēlijas robežas laikā, telpā un sabiedrības apziņā".

LNB pārstāvis Augsts Zilberts informē, ka lasījumi veltīti akadēmiķa Stradiņa piemiņai. Tā kā zinātnieka intereses bija ļoti daudzpusīgas, tāpēc gadu no gada lasījumu tematiku ir iecerēts mainīt, fokusējoties uz sabiedrībai un zinātnei nozīmīgiem jautājumiem. Šogad uzmanības centrā ir administratīvi teritorialā reforma un gaidāmais likums par kultūrvēsturiskajiem novadiem,

kas aktualizē Stradiņam tik tuvo Sēlijas tēmu.

Zilberts norādīja, ka ne tikai tiek atklāta jauna tradīcija līdz ar lasījumu sākšanu, bet vienlaikus LNB plānots atklāt akadēmiķa lasītavu, kur būs pieejama daļa no viņa universitātes bibliotēkas.

Lasījumus atklās Valsts prezidents Egils Levits un Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents Ivars Kalviņš. Tālāk sekos vēsturnieka Jāņa Šiliņa priekšlasījums "Sēlijas administratīvās robežas laiku griežos", Latvijas Kultūras akadēmijas rektore Rūta Muktupāvelas lasījums "Lielā Sēlija".

Pasākumā piedalīsies arī arheologs Gunārs Zemītis, kurš pievērsīsies tēmai "Sēli aizvēsture", diplomāts un valodnieks Alberts

Sarkanis, kas uzstāsies ar priekšlasījumu "Sēļu izloksne". Savukārt reliģiju pētnieks Valdis Tēraudkalns runās par protestantskā un katoliskā līdzpastāvēšanu Sēlijā, bet literatūrzinātnieks Pauls Daija uzstāsies ar priekšlasījumu "Stenders, kultūra, Sēlija", kam sekos vēsturnieka Ērika Jēkabsona priekšlasījums par Ilūkstes aprīņķi un Sēliju. Pasākumu vadīs jurists Jānis Pleps.

Lasījumus varēs vērot tiešsaistē LNB profilā sociālajā tīklā "YouTube", savukārt skatītāji aicināti piedalīties diskusijā, iepriekš iesūtot jautājumus e-pastā: ielugums@lnb.lv vai lasījuma laikā "YouTube" komentāru sadalā, vai sūtot "WhatsApp" ziņu uz tālruņa numuru 29464691.

LETA

Avots: Staburags

Datums: 04-12-2020

Kāds vienmēr paliks ārpus la

Atbalsts kultūrai, ar ko publiski lepojas varasvīri, realitātē nereti nesasniedz adresātu un raiša bažas par dzīlāk

AUJA KAUKULE

Valdība oficiālajā retorikā lepojas – līdz gada beigām pandēmijas krizes mazināšanai kultūrā būs ieguldīti 20,7 miljoni eiro – šim gadam atvēlēta daļa no valdības pavasari kopumā 32 miljonus piešķiruma kultūras nozares stabilizācijai un izaugsmei pandēmijas apstākļos. Taču realitātē atbalsts nereti nesasniedz tā adresātu – valsts kultūras organizācijas sanem kaut minimālu ikdienu atbalstu, bet privātajā sektorā māksliniekiem nereti trūkst lobīja interešu aizstāvībal. Turklat gada nogalē kritiski trūkst skaidri pausta kultūras atbalsta plāna nākamajam gadam.

Daudzi paliek aiz borta

"Tie ir graši, drupačas, ko šajā laika esmu saņemusi kā atbalstu, taču valdības cilveki dižojas, ka ir atbalsts kultūras cilvekiem. Tas ir tuks 'piars', zem kā slejpas nihilisms" vaicata, kā vērtē valsts atbalstu laika, kad koncerti nenotiek, sašutumu neslejpā dziedātāja un muzikas autore, grupas "Triānas parks" soliste Agnese Rakovska. Viņa atklāj – kopš marta valsts atbalstu ir saņemusi vienīgi – vasaļi. Valsts kultūrapātāla fonda (VKKF) mērķprogramma radošo personu atbalstam (164 eiro pirms nodokļu nomaksas) "Ja nomaksas nodoklis un sadala šo summu uz šo laiku līdz decembrim, reķiniet, cik iznāk mēnesi," retoriķi aicina mūziķiem.

Valsts kultūrapātāla fonda "Radošo personu nodarbinātības programmas" trīs konkursos no 15. jūnija līdz 31. decembrim finansēta radoša darba veikšana kultūras nozarei individuāli nodarbinātām radošām personām, kas ir autortiesību vai blakus tiesību subjekti, par kopejo finansējumu 2 079 908, tai skaitā 143 908 eiro, kas gūti, pārdalot Latvijas valsts sāmtgades programmas ietvaros nenotikušo kļatiens norisū finansējumu.

Pirmajos divos konkursos vasara atbalstīti 649 pieteikumi par kopumā 1 040 492 eiro, bet trešajā konkursa 1 003 556 eiro līdz 31. decembrim jāsākās 621 radošāi personai (pieteikūšies gan vairāk – 685). Ka norāda programmas kuratore Jana Verdiņa, aktivitāte trešajā konkursā bijusi nedaudz liešķa nekā vasaras konkursā.

Tikmenē A. Rakovska nav vienīgā, kas uz šīs VKKF mērķprogrammas rudenī izsludināto otru kārtu valrs nevareja pretendēt tās kritēriju (jūlijs, augusts un septembra ienakumi par saimniecisko darbību nedrīkstēja pārsniegt 538 eiro mēnesi. – A. K.). "Biju

PUBLICĀTĀS (LAURIS VĪKSNE) FOTO

Atrast vienotu kritēriju, lai atbalstu saņemtu visi kultūras ļaudis, kam tas nepieciešams, ir neiespējamā misija – kāds vienmēr paliek aiz borta.

mēģinājusi strādāt pedējos trii mēnešus un kaut ko nopelnīt, un tagad mani soda un sankcionē, tāpēc ka esmu pāsniegusi kādu iedomatu lenākumu limītu. Iznāk, ka tagad atbalstu dabū slīnķi, kas neko nedarīja, bet man nepienekās, jo vasarā un rudens sakuma mēģināju kaut ko darīt! Tas ir absurds! Ir tīk daudz cilveku, kas šī iemesla dēļ ir palikuši aiz borta, un šīs otrs viņiš vīnus nokaus līdz saknei. Man ir sajuta, ka cilveki, kas strāda valdība, ir roboti, nevis patēsā domā, kā palidzēt iedzīvotajiem."

Tikmenē VKKF padomes jaunievēleitās priekšsēdētājas Valts Ernštreits norāda, ka visi atbalsta mehāniķi, ko isteno VKKF, izriet ne tik daudz no VKKF padomes lēmumiem, kā ni Ministru kabineta atlīdzīgumam. "Diemžēl mēs paši nevarējam ietekmēt to, kā veidojās šī atlases pamata uzstādījums. To, kas ir atbalsta saņēmējus, nosaka Ministru kabinets, bet VKKF pusē izdarītais ir mēģinājums to plēliņāt iespējami plāšam saņēmēju lokam. Izdevas panākt dažas izmaiņas – vertējot pieteikumus, kā ienākumus nejēma vēra saņemtos diktāvēs pabalstus, kā arī ienākumus no autoratlīdzībām. Pat viss konkursos tiem, kas līdz tam nebija reģistrējusi saimniecisko darbību, bija iespēja to reģistrēt kaut uz atbalsta saņemšanas laiku."

Reizē V. Ernštreits uzsver: "Šī programma pamata bija paredzēta tiem, kam ir pavisam slīkti, – uzdevums ir par līdzēt izdzīvot un tikt cauri krizei. Šī vispār ir pirmā krize, atjaunotās Latvijas vēsturē,

kad kultūrai nauda nevis tiek nemita nost, bet tiek meklēti veidi, kā likt klāt. Tas pamatīgi atšķir situāciju no 2009. gada "savilksmis jostas" idejas, atlaizām cilvekus, samazinām finansējumu VKKF. Līdz šim valsts atbalsta mehāniķi ir bijuši gana daudzveidīgi un vairāk vai mazāk ir mēģinājis ar tiem aptvert dažādas kultūras jomas un vajadzības. Gan pasākumu rikotajiem telpu atbalsts, gan atbalsts radošajiem cilvekiem, tapat ir domājis par nakotnes kultūras piedāvājumu, kad krize būs beigusies. Vienīga nelaimē – krizei gali vēl ne redzam. Reize jaagtādina, ka atbalsta mehāniķi ir tapuši vajpratīgā atrāmā, tad vienkārši nav iespējams nodrošināt, ka šie mehāniķi derēs simtprocents vienīm – vienārājās ir kāds, kurš paliks ārpus laivās."

Ar vienu roku dod, ar otru – nem

Daudziem mūzikiem, akteriem, māksliniekim vienīgā cerība pārdzīvot krizi bija un ir valsts solītās diktāves pabalsti arkrātēja situācija. Lai arī novembrī jau galā, Ekonomikas ministrijas novēlotā lēmumā dēļ līdz pat mēneša beigām Valsts ienēmumu dienests (VID) kavejās izsludināt pieteikšanos "otra vilna" diktāvestes pabalstiem. Pašlaik diktāvestes pabalsta iesnieguma forma Elektroņiskās deklārēšanas sistēmā (EDS) pieejama kopš 1. decembra, pleskoties par katru ie-priekšējo mēnesi (novembrī, decembrī, janvārī) līdz nākamā mēneša 15. datumam.

Diemžēl pavasari pierādījās, ka liela daļa no kultūras nozarei strādājusiem pabalstus to kriteriju dēļ nesāņēja.

■ UZZINA

VKKF MĒRKPROGRAMMAS COVID-19 IETEKMES MAZINĀŠANAI 2020. GADĀ

Mērķprogramma	Atbalstīti pieteikumi	Summa, EUR
"Covid-19 ietekmēto kultūras institūciju ilgtspēja"	189	1 303 408,65
"Muzeju nozares pakalpojumu attīstības programma"	10	100 000
"Dziesmu un deju svētku kustības amatiermākslas kolektīvu materiālli tehniskās bāzes uzlabošana"	71	133 021
"Kultūras nozares dokumentēšana"	13	100 000
"Nākotnes kultūras piedāvājuma veidošana visās kultūras nozarēs"	300	1 815 000
"Kultūras piedāvājums digitālajā vidē"	26	200 000
"Radošo personu nodarbinātības programma"	orientējoši 621	1 036 726

LaiPA stipendijas otrā kārtā: 50 jaunu mūzikas ierakstu radīšanai, katrai 500 eiro (kopā 25 000 eiro).

AKKA/LAA stipendijas otrā kārtā: 31 stipendija, katrai 700 eiro apmērā (kopā 21 700 eiro).

24. novembrī pienemtie Ministru kabineta (MK) noteikumi Nr. 709 paredz Covid-19 krizei diktāvestē esošiem darbiniekiem, kā arī pašnodarbinātajiem, autoratlīdzību saņēmējiem un patentmaksas maksātajiem izmaksāt diktāves pabalstus 330 līdz 1000 eiro apmērā mēnesi par laiku no 2020. gada 6. novembrī līdz 2021. gada 9. janvārim. Šīm atbalstam tiesīgi pieteikties darba dejei, pašnodarbinātās personas, autoratlīdzību saņēmēji un patentmaksātajai, kuru ieņēmumi no saimniecības darbības par konkreto 2020. gada atbalsta mēnesi, salīdzinot ar 2020. gada augusta, septembra un oktobra mēnešu vidējiem ieņēmumiem, kuros uzņēmums faktiski darbojas, samazinājusies ne mazāk kā par 50 procentiem.

Diemžēl pavasari pierādījās, ka liela daļa no kultūras nozarei strādājusiem pabalstus to kriteriju dēļ nesāņēja.

Viena no viņiem ir etnomūzikē un dziedātāja Katrina Dimenta. "Diktāvestes pabalstam pieteicos pavasari, taču visu nesāņemu, jo negaidīti kļušķi nomainīja pieteikšanās datumu, ko nokavēja. Tā kā manā kultūras menedžmentā mīkroizņēmuma strādā divi darbinieki, iznaca, ka viņus iegauž, par ko man ir loti skumji. Par diktāvestes pabalstiem ziemā vel nār informācijas, lai gan novembrī jau pagājis, un, loti iespējams, darbinieki būs jaatlāži."

Katrina ir viena no tiem radošajiem cilvekiem, kas saņemusi ar VKKF radošo personu nodarbinātības mērķprogrammas atbalstu, tīsa, tīkai vienreiz, jo otrezī, viņa teic, "daži eiro bija nopelnīti par daudz, nekvālificējosi". Lielis ir mūzikas pārstāvējums, uzzinot, ka Shorez MK noteikumos iestrādāts punkts, kas VKKF atbalsta saņēmējiem liegs pretendēt uz diktāvestes pabalstu ziemā – saskaņā ar

24. novembra MK noteikumiem "pašnodarbinātām personām, kuras saņem atbalstu Valsts kultūrapātāla fondu radošo personu atbalsta, mūža stipendiju, jaunrades vai radošo personu nodarbinātības programmu ietvaros". Valsts ieņēmuši dienestus atbalstu par diktāvesti nepiešķir.

"Iznāk – ar vienu roku dod, ar otru – nem," nepatīkāmi pārsteigtā ir mūzikā. "Ir forši, ka valsts domā un dara, bet tie noteikumi īsti neno-virzā līdzekļus tiem, kā reāli kaut kora dora. Šobrid, cik spēju, mūzicēju, rakstu mūziku deju uzvedumiem, lai gan šobrid maksātspēja pasutītajiem ir mazinājusies, tapat arī Covid risku dēļ īsti nevarām rikot mēģinājumus ar kolēģiem, un es gaidītu kādu reālu atbalstu. Reizēm skriet, ka atbalsta sistēmas, ko valsts būvē, nav māksliniekam, bet gramatvežiem. Jā, kopā ar grupu vasa-rā dabujām 700 eiro vienas dziesmas ierakstam VKKF

Avots: Kultūrīmes

Datums: 02-12-2020

vas?

rīzi kultūras privātajā sektorā

INVESTĪCIJAS KULTŪRĀ COVID-19 IZRAISĪTĀS KRİZES PĀRVARĒŠANAI UN EKONOMIKAS ATLABŠANAI 2020. UN 2021. GADĀ – 32 MILJ. EIRO

• **10,6 milj. eiro** – finanšu situācijas stabilizēšanai KM kapitālsabiedrības, KM padotības muzejos, LNB un LNA, kā arī ievēdotu radošo personu nodarbinātības programmu VKKF.

• **10,4 milj. eiro** – VKKF valsts pasūtumiem jaunu kultūras vērtību radīšanai 2020./2021. gada (4 765 000 eiro kultūras piedāvājuma sabiedrībai veidošanai un kultūras institūciju ilgtspējas nodrošināšanai, Nacionālajam kino centram jaunu Latvijas filmu veidošanai – 2 991 937 eiro kultūras piedāvājuma išstenošanai).

• **11 milj. eiro** – kultūras infrastruktūrai 2020./2021. gada: Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja atjaunošanai (204 800 eiro 2020. gada, 295 433 eiro 2021. gada); remontdarbiem Latvijas Nacionālās operas un baleta ēkā Aspazijas bulvāri (189 701 eiro 2020. gada, 74 700 eiro 2021. gada); Nacionālās koncertzāles projekta uzsākšanai 7 milj. eiro (2021), PIKC Nacionālo mākslu vidusskolas E. Dārza mūzikas skolas zāles sakārtošanai (135 000 eiro, 2021), ieguldījumiem Leļu teātra būvkonstrukciju stiprināšanā (600 000 eiro, 2021); Valmieras Dramas teātra energoefektivitātes projekta pilnīgai išstenošanai (2,5 miljoni eiro, 2021).

(Avots: Kulturas ministrija)

programmā "Neakadēmiskās mūzikas atbalstam", ieguvām arī LaIPA stipendiju (500 eiro) dziesmas ierakstam, tācū šie līdzekļi ir paredzēti studijas izdevumiem, ierakstam un paši mūzikai no tās labakajā gadījumā saņem niecigu daju vai nesanēm neko. Godīgi sakot, es būtu labāk spelejusi koncertus, nevis cintijusies par pabalstu, jo ir sajuta, ka tev jānak kā lūdzējam, lai gan savu vietu zem saules tu kā mākslinieks jau esi nolēnji, nesī Latvijas vārdu pasaule. Ir jocīga sajuta, ka valstij it kā kultūru nevajadzētu, tomēr kultūra ir tā lieta, kas cilvekus var pācēt šajā laikā."

Kultūras pasākumu rīkotāji gaida labvēlu lēmumu

Sākotnējais dikstāves pabalsts pirmajā ierobežojumu viņi bijis atspāids pavasarī arī uzņēmumiem, kas riko kultūras pasākumus – tas lā-

vis atvieglo darbaspēka izmaksas, lai nebūtu jāatbrivo cilvēki, norāda kultūrtelpas "Hanzas perons" vadītāja Ieva Irbina. No šā gada 12 mēnešiem pasākumu rikotāju nozare ar pilnu atdevi varējusi strādāt tikai janvāri, februāri un pusi no marta. "Kopumā – četrus mēnešus esam darbojušies "ar pusķau lecot", bet seši bijuši tadi, kuros nevarēja būt neviens pasākums." Naturaļties vīrs udens palīdzējis arī VKKF atbalsts. "Programma "Covid-19 ieteikmēto kultūras organizāciju ilgtspēja" patiesībā bija vienīgais instruments, kas bija domāts tikai un vienīgi kultūras nozares privātajam sektoram. Ja mēs būtu paredzējuši situāciju, otro vilni, tad noteikti būtu jābūt lielākam atbalsta summā un, iespējams, plāšākam apmaksājamo izdevumu lokam, tomēr katrā mēnesi sanemta summa noteikti bija labāk neka nekas, kaut arī skaidrs, ka tas nav pietiekams. Prieks, ka programma tiks turpināta, ka līdzekļi ir pieejami operatīvi un kritērijū ir skaidri. Tāpat par atbalstu uzzskatu arī to, ka notiek sarunas ar Kultūras ministriju, kas ieštājas par nozari."

Kultūras, izklaides uzņēmumu protestus publiskajā telpā gan raijsija jaunā Ekonomikas ministrijas izstradātie kritērijū dikstāves atbalstam uzņēmumiem. Viens no kritērijiem, lai uzņēmums kvalificētos dikstāves pabalastam, bija apgrozījuma kritums uz pusi (50%), salīdzinot ar 2020. gada augustu, septembrī un oktobri. "Sie kritērijū nav pieņemami pēc būtības," norāda I. Irbina: "Uzņēmēji, kultūras telpas augusta nevērēja paspet sākt strādat, kaut vairi ar 50 procentu kapacitāti, bet oktobri divreiz tika samazināts apmeklētāju skaits – no 1000 līdz 500, bet pēc nedēļas jau līdz 300, cilvēki pasākumus vai nu atcela, vai pārcēla. Ja nav bijis apgrozījuma, nav bijis arī krituma, ko prasa pie-rādīt," uzsver I. Irbina. Kritērijū izpelnījās arī kultūras ministra Naura Puntuļa oficiālu protestu. Tikmēr izskanējis, ka pirmsdienu vadības grupa tika panākta vienošanās par to, ka dikstāves atbalsts būs pieejams uzņēmumiem, pašnodarbinātām personām un patentām, kuru ienēmumi no saimniecības darbības par attiecīgo atbalsta mēnesi, salīdzinot ar austu, septembra un oktobra vidējiem ienēmumiem, sa-mazinājusies ne mazāk ka par 20%.

Konceptuals atbalsts vadības grupā uzņēmēdarbības un nodarbināto atbalstam gūts telpu uzturēšanas izdevumiem pasākumu norīšu vietu un noliktau telpām, kas lielākas par 500 kvadrātmetriem, kā arī 80% biješu

kompensācijai arkātejās situācijas laikā atceltajiem pasažumiem. "Tas jautu norēķināties par visām tām pozīcijām, kurās bijuši izdevumi vēl pirms pasažuma, ko atceļot tie kļūst par zaudejumiem. Taču šī mehanisms vēl nav un vēl nevarām teikt "hop" pirms lēciena," piesardzīga ir I. Irbina.

Krīze nebeidzas Vecgada vakarā

Gads tuvojas noslēgumam, taču, kamēr notiek cīņa par valsts budžeta apstiprināšanu, skaidra vēstijums no valdības par atbalstu kultūrai nakamajā gādā diemžēl nav.

"Križe pilnīgi noteikti nebeigsies 31. decembrī, un joti ceru, ka atbalsta mehānismi turpināsies un tiks at-rastas iespējas visām jau esošajam programmām, lai tās būtu pieejamas arī turpmāk. Baidos, ka atrāk par nākamā gada pavasari nekādas kustības kultūras publisko pasažumu ziņā nebūs. Iespējams, smagakais trieciens vēl ir priekšā, lai gan liela daļa to, kas iesaistīti pasažumu organizēšanā, un arī tie, kas uzstājas uz skatuves, jau tā ir nogurdināti no bezdarba vai pusdarbības, bet baidos, ka viņiem ir jāciešas vēl kādu bri-di," spriež VKKF padomes vādītājs V. Ērnstreits.

Pasi mākslinieki ir skeptiskāki: "Esmu realiste, koncertdarbība tādā līmeni, kā mēs gribetū, lai varētu pelnit, nevis izdzivot, varētu atsakties pēc aptuveni diviem gadiem. Izdzivots stiprakie. Jau tagad ir daudz pazīstamu mūziku, kas parkvalificējusies, un man ir bedīgi par to. Sōbrīd izdariši visus pašreizējos pasutijumus, bet par to, kas būs pēc tam, ir liela nezīna, sōbrīd negribū par to domāt," saka Katrina Dimanta.

"Visticamāk, arī mums, VKKF, darbs turpināsies līdz šīne ārkātejā režīmā. Kopējais planotais VKKF budžets 2021. gadam ir 11 209 400 eiro, tājā ietilpst arī papildu programmas, kas tieši saistītas ar Covid-19 situāciju: nākamās turpināsies mērķaprogramma "Kulturas plā-davājums digitālajā vide" (200 000 eiro), kas izrādīja loti populāru, kā arī programma "Kulturas nozares dokumentēšana" (230 000) – atbalsts kultūras nozares speciālizētajiem medījiem. Sōbrīd jautājums ir vairs tikai par to, vai šīs budžets tiks apstiprināts kopumā. Par papildu finansējumu sōbrīd nav skaidrības, taču jādomā, tās būs, jo sāgā nāca kātā daudz dažādu pozīciju," prognozē V. Ērnstreits.

"Sis gads ir faktiski noēdis visu, kas mums bija uzkrāts pagājušajā gādā. Vēl vairāk – ieejam jaunos minusos, reķini tiek segti ar aizpēmumiem – šajā periodā atbalsts būs kri-tiski nepieciešams ne tikai tā-pēc, lai mēs varētu izturēt zie-mu, bet arī lai varētu strādat ar jauniem produktiem. Ceru, ka šī doma lēnām tiek sadzī-dēta," norāda I. Irbina.

Avots: Kultūrīmes

Datums: 02-12-2020

Bibliotēkas saņem valsts gādātas jaunas grāmatas

Ziemas vakaros ir laiks lasīšanai. Tā visos laikos bijusi iecienīta, lai uzzinātu ko jaunu, lai dzīvotu fizi notikumiem, cilvēku likteņiem. Arī tagad, kad kultūras iestādes apmeklētājiem slēgtas, bibliotēkā ikviens var tikt pie jaunām grāmatām. Novadu bibliotēku krājums ir plašs. Tikko tas vēl krietni papildinājies.

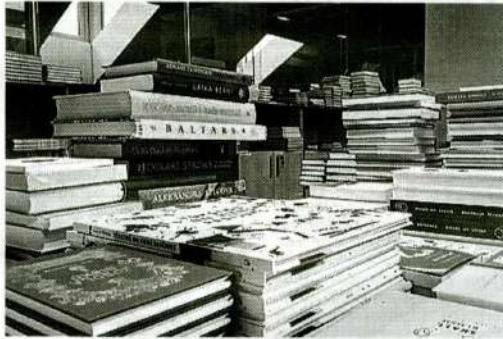

FOTO: NO ALBUMA

SARMĪTE FELDMANE

Cēsu Centrālā bibliotēka no Latvijas Nacionālās bibliotēkas saņemusi 306 nosaukumu 1234 grāmatu eksemplārus par 11 018,63 eiro. Videjā vienai grāmatas iepirkuma cena ir 10,36 eiro. Tās tiek sadalītas Amatas, Cēsu, Jaunpiebalgas, Līgatnes, Pārgaujas, Priekuļu, Raunas un Vecpiebalgas novadu pašvaldību publiskajām bibliotēkām. Daudzās pagastu bibliotēkās izdevumi jau saņemti un ir pieejami lasītājiem.

"Esam saņēmuši vērtīgu izdevumus. Lasītājiem šajā laikā tie noteikti noderēs. Tas ir valsts atbalsts, ko iedzīvotāji noteikti novērtēs," saka Cēsu Centrālās bibliotēkas direktore Natālija Krama.

Vasarā valdība piešķīra 300 000 eiro no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem Latvijas Nacionālajai bibliotēkai (LNB) vērtīgo grāmatu iepirkuma programmai publiskajām bibliotēkām. Tas ir arī atbalsts gan križes skartajai grāmatniecības nozarci — grāmatu autoriem, ilustratoriem un tulkotājiem, gan kvalitatīvs papildinājums Latvijas publisko bibliotēku krājumiem. LNB sadarbībā ar Latvijas grāmatizdevējiem, literatūras un nozaru ekspertiem sagatavoja un piedāvāja regionu galvenajām bibliotēkām potenciālo iepērkamo 33 izdevniecību grāmatu sarakstu. Atkarībā no bibliotēku skaita konkrētajā reģionā tika piešķirta naudas summa grāmatu izvēlei no piedāvata saraksta.

"Katra bibliotēka izvēlejās, kadas grāmatas nav tās krājumā, par kurām lasītāji interesējas. Daudzas no sarakstā iekļautajām jau bija iegādātas, jo piedāvājumā bija pēdējo trīs gadu izdevumi," pastāsta N.Krama un uzsvēr, ka bibliotekāri rūpīgi izraudzījušies tādas grāmatas, kuras neieguls plauktos. Cēsu Centrālās bibliotēkas speciālisti, sadalot grāmatas, raudzījās, lai kāds retāks izdevums noteikti būtu vismaz vienā novada bibliotēkā.

"Katrai grāmatai nav jābūt ik-

viens bibliotēkas krājumā, ja lasītājs vēlas, ir iespēja to sagādāt no citas bibliotēkas gan novadā, gan no Cēsu Centrālās bibliotēkas," atgādina N.Krama.

Bibliotēku krājumi papildinājusies ar latviešu oriģinālliteratūru, bērnu grāmatām, vērtīgu izmēru, memoriālu dokumentālo literatūru, tulkoto, zinātnisko, kā arī nozaru literatūru.

Vakar 51 jaunu grāmatu saņēma Raunas novada Drustu un Gataras bibliotēka. "Krājums papildināts ar vērtīgām grāmatām par 460 eiro. Saņēmām bērnu grāmatas, lasītājiem patīk izdevumi par pazīstamām personībām, protams, latviešu dailliteratūru," pastāsta Drustu bibliotēkas vadītāja Aija Cīguze un piebilst, ka gadā pašvaldībā gan Drustu, gan Gataras bibliotēkai grāmatu iegādei atvēl 800 eiro.

Priečīgā par 54 grāmatām ir Taurenes pagasta bibliotēkas vadītāja Ineta Rūnīka. "Saņēmām tik, cik varam nopirk trijos mēnešos. Legādājamies grāmatas, kuras lasītāji visvairāk piepras, ne visas varam nopirk, tāpēc papildinājuma krājumam ir joti vērtīgs. Ziemassvētkos būs daudz brīvdienu, būs, ko lasīt," saka I.Rūnīka un piebilst, ka jau-

nās grāmatas vēl nav saliktas plauktos, bet lasītāji padzīrdējuši jau interesējas. Gadā pašvaldība Taurenes bibliotēkai grāmatu iegādei atvēlējusi 1800 eiro. Ierobežojumu laikā cilvēki uz bibliotēkām nāk retāk, nevis mažāk. I.Rūnīka pastāsta, ka lasītāji vienā reizi nem vairāk grāmatu. Kāds paņēmis 20 žurnālus.

Drustu bibliotēkā arī ir iesākts, ka lasītāji piezvama, pasa-ka, kādas grāmatas vēlas, viņa jau sameklē. Kad atnāk uz bibliotēku, kaudzētie jau gaida. Ziņu, kādu literatūru kurš vairāk lasa, varu piedāvāt arī jaunāko," teic A.Cīguze.

Cēsu Centrālās bibliotēkas direktore N.Krama pastāsta, ka ikdienu lasītāju ir mazāk. Tā kā lasītāja ir slēgta, bēdīgi ir tie, kuri ik rītu nāca izlasīt jaunākās avīzes un žurnālus. "Bibliotēku krājumos katrs var atrast to, kas interesē, ko vēlas lasīt," atgādina N.Krama. □

Avots: Druva

Datums: 04-12-2020

Mūspuses bibliotēkām gandrīz tūkstotis jaunu un vērtīgu grāmatu

23. novembrī Dobeles novada Centrālajā bibliotēkā sanemtas 990 projekta «Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskām bibliotēkām» grāmatas. Šobrīd tās tiek apstrādātas, bet jau pavisam drīz cejos uz Dobeles, Auces un Tērvetes novada publiskajām bibliotēkām.

Latvijas valdība 2020. gada jūnijā pieņēma lēmumu piešķirt 9,7 miljonus eiro no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem kultūras un pasākumu nozares iestādēm, uzņēmējiem, radošajām personām un nevalstiskajām organizācijām, tostarp vērtīgu grāmatu iepirkuma programmai publiskajām bibliotēkām un profesionālās pilnveides pasākumiem.

Valsts atbalsts grāmatu iepirkumam sniedz iespēju izdevējiem ieguldīt līdzekļus jaunu un augstvērtīgu grāmatu sagatavošanā un izdosanā, kā rezultātā bibliotēku krājumos nonāks daudzveidiga un kvalitatīva literatūra.

Dobeles novada Centrālās bibliotēkas metodiķe RASA LO-GINA stāstīja:

— Ari mēs esam saņēmuši šo vērtīgo iepirkumu. Pirms tam tika veikts sagatavošanās darbs. Latvijas Nacionālās bibliotēkas tautāti, atlasiņām no piedāvātajiem sarakstiem grāmatas. Kopumā tika piedāvātas grāmatas no 33 izdevniecībām, pavisam 562 grāmatu nosaukumi. Tas ir joti plašs piedāvātais klāsts no tiesi pēdējā laikā izdotajām grāmatām. Lai bibliotēkas nekrātos maz pieprasītās grāmatas vai tādas, kas jau ir iepirkas, bibliotēkas komplektēšanas vadītāja atlasiņa tieši Dobeles reģionam nepieciešamo. Dobeles reģionā ietilpst Dobeles novada bibliotēkas, Auces un Tērvetes novada publiskās bibliotēkas. Sāda grāmatu atlase bija ļoti labs krājumu papildināšanas variants. Savas atlasiņas grāmatas varējām saņemt 23. novembri. Mūsu reģions ir tīcis pie 990 jaunām grāmatām, un krājums tiek papildināts ar 135 jauniem nosaukumiem. Reģiona grāmatu krājums papildināts par 8470 eiro.

Drīzumā arī Aucē un Tērvetē

Šobrīd grāmatas tiek apstrādātas, visticamāk, jau šajā nedēļā Tērvetes novada bibliotēkas sapēmē sev atlasiņas grāmatas, savukārt Auces novads grāmatas var gaidīt tuvāko pāris nedēļu laikā. Grāmatas vēl jāsavada katalogā, kas ir liels un laikieltpils drābs. Taču pilnīgi visā Dobeles reģionā līdz gada beigām grāmatas jau būs pieejamas lasītajiem.

Apkopojot reģionu galveno bibliotēku un Latvijas Neredzīgo bibliotēkas iesniegtā informāciju, grāmatu iepirkuma programmai publisko bibliotēku vajadzībām tika iegādātas jau minētās 362 nosaukumi grāmatas 32615 eksemplāros. No kopējā grāmatu skaita 62 % ir oriģinālliteratūra, 38 % – tulkojumi. Pēc grāmatu izdošanas datējuma 23 % ir 2020. gada izdotas grāmatas, 50 % – 2019. gada izdevumi, bet 27 % – 2018. gada izdevumi, kas būtu jāuzlabo, jo no mālas tas ir labāk redzams. Jāteic, ka komisija bija joti apmierināta. Jau laikus bijām aizsūtījuši dokumentus. Tika vērtēts arī tas, kā strādājam attālināti. Bibliotēkas mājaslapā ir iespējams attālināti kļūt par bibliotēkas lietotāju, iegūstot autorizācijas datus, kas dod iespēju piekļūt kopkatalogam, pasūtīt rezervēt grāmatas un žurnālus, pagarināt izsniegšanas termiņu, kā arī lasīt grāmatas «Trešā tēva dela» e-bibliotēkā. Lietotājiem ir arī iespēja attālināti iegūt piekļivi bibliotēka abonētājam datubāzem.

Bibliotēka aicina saziņai izmantot mājaslapas sadalījumu «Jautā bibliotēkāram», – atklāja Rasa Logina.

Akreditācijas komisija uztverē kā jaunā dizaina mājaslapu, kura šobrīd darbojas jau aptuveni gadu, kā arī bibliotēkas izkārtojumu, kas rada mājīgu un reizē modernu atmosferu.

Tāpat atlīzīgi vērtēta darbinieku profesionālā pilnveide – regulāri tiek apmeklēti kursi un profesionālās izaugsmes mācības. Tieki nemītīgi apgūtas vietas iespējas, kas jauj strādāt arī e-vidē. Šobrīd platformā «Zoom» notiek dažādi vebināri. Septiņi mūsu reģiona bibliotekāri divu mēnešu garumā piedalījušies arī Kultūras ministrijas atbalstītā projektā, kas paredzēts digitālo prasmju pilnveidošanai bibliotēku un muzeju darbiniekim. Strādās tieši pie modernu un kvalitatīvu digitālo materiālu izveides.

Dobeles novada Centrālā bibliotēka veic reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas, kuras ietver ūdens uzposta un tikuši pie jauna krāsojuma. Tāpēc lasītāji aicināti nodot grāmatas un žurnālus, ie vietojot tos iekārtā, lai jau vēlāk bibliotekāres izdevumus ievietotu 72 stundu karantīnu.

— Vēlreiz vēlamies uzsvērt attālināto pakalpojumu iespējas un daudzveidību, atgādinām, ka arī grāmatas var pasūtīt attālināti, zvanot vai rakstot e-pastā, tā bibliotekārs jau individuāli sagatavos saņemšanai vēlāmās grāmatas vai žurnālus. Ari uzzīpas var saņemt attālināti, pēc pieprasījuma. Bibliotēka izvietotā Aijas Princes gleznu izstāde un Skaidrites Bauszes cimdu kolekcija ir apskatāma virtuālā bibliotēkas mājaslapā un sociālajās vietnēs, – pastāstīja Rasa Logina.

Bibliotēkas un muzeji ir vienas no nedaudzajām iestādēm, kurām pašlaik atļauts darboties un, ievērojot piesardzības pasākumus. Tieki nemītīgi apmeklētājus un lasītājus.

Šobrīd, valsti izsludinātās ārkārtējas situācijas laikā, bibliotēkas turpina savu darbu, tomēr, ievērojot striktus ierobežojumus, tāpēc bibliotēkas lasītāji aicināti pirms apmeklējuma iepazīties ar bibliotēkas lietosānas noteikumiem ārkārtējās situācijas laikā.

Bibliotēka aicina sekot līdzi jaunumiem un aktualitātēm tās mājaslapā, kā arī sociālajos tīklos, kur drīzumā tiks izziņots jauns konkursss.

Undine Krūze
Autore un
publicitātes foto

Daja no prāvā klāsta.

Kastēs ievietotā lasāmiņa 72 stundas netiks aiztikta.

Šīs grāmatas dosies uz Bikstu bibliotēku.

Avots: Zemgale

Datums: 03-12-2020

Jau no 2015. gada pie bibliotēkas ir izvietota grāmatu un

Nāk retāk, bet nēm vairāk grāmatu

• LIĒNE ANDERSONE

Atsakoties no publisku pāsākumu organizēšanas, bibliotēkas Covid-19 izplatības ierobežojumu laikā strādā un pilda savas pamatfunkcijas. Bibliotekas ir atvērtas, bet – vai kovidā ieteikmē ir, kas uz tām nāk? Bibliotekāri novados arī bažījas, ka viņu vadītās iestādes tagad kļuvušas tikai par grāmatu izsniegšanas-nodošanas punktu un ka jāsakās no daudziem gadu gaitā ieviestiem un attīstītiem papildu pakalpojumiem.

Protams, novadu un pagastu bibliotekās lasītāju ir mazāk nekā Liepājai vai citās līelās pilsētās, taču laukos šīs iestādes nereti saīdzina ar Gaismais plūni, kur iedzīvotāji nedaudzajos brīvajos brīzīs var gūt garīgo baudījumu vai atrast labu literatūru lasīšanai.

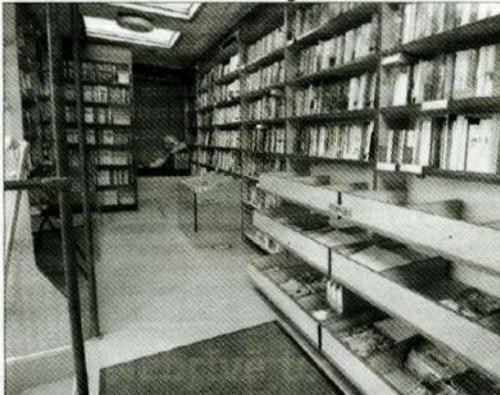
Lietuvas lasītājus never apklopot

Rucavas bibliotekas vadītāja Gunta Timbra pastāsta, ka lasītāju uz bibliotēku joprojām nāk, varbūt aktivitāte dažām ir mazliet kritusies un apmeklējumi kļuvuši retāki, tomēr par bezdarbu viņa neverat stūdzēties nevienu brīdi. "Ir tā, ka man divi lasītāji dzīvo Lietuvas pusē. Viņi netiek uz bibliotēku. Tie ir latvieši, bet dzīvo aiz robežas. Es joprojām domāju, kā viņiem varētu līdzēt ar grāmatām. Līdz šim viņi paši brauca uz Rucavu, tagad vairs to nevar," pauž G. Timbra. "Domāju, ka bibliotekās nav infekcijas pēriki, jo noteikumi tiek ievēroti. Cilvēki ir apzinīgi – nāk ar sejas maskām. Ja kāds ir tobrīd bibliotēkā, atrānušie pagaida uzgaidāmājā telpā, viens otaram speciāli viršu nelet," viņa vērtē apmeklētāju uzvedību. "Nevajadzētu vairs nekādus papildu aizliegumus ieviest, jo citādi cilvēkiem nav, kur iet."

Grāmatas notur karantīnā

Rucavā aktivitākie lasītāji, pēc G. Timbras novērtē, nākot retnāk nekā leprieķi, bet vienā apmeklējuma reizē panemot vairāk lasīmvielas. "Tās grāmatas, ko atnes atpakaļ, es apstrādāju ar dezinfekcijas līdzekļi, nolieku uz atsevišķa galda karantīnā, lai nostāvās." Parasti tās ir trīs dienas. "Neverau teikt, ka kaut kādā veidā būtu mainījušies lasīšanas paradumi, ka lasītu kaut ko specifisku, atšķirīgu no lerastā," stāsta G. Timbra. Esot redzams, ka cilvēki ir noīlgojušies pēc izšešanas no mājām, priecājas, ka var vismaz līdz bibliotēkai atrākt. "Briesmīgi laiki," viņa noteic.

Agrāk Rucavas bibliotēka regulāri rīkoja tematiskās izstādes,

Bibliotekāri norāda, ka bibliotēka bija kļuvusi ne vien par grāmatu krātuvi un lasīmvielas maiņas punktu, bet arī kultūrvietu ar plašu pakalpojumu un pasākumu piedāvājumu, īpaši laukos. **Pašreizējie ierobežojumi atļauj pildīt vien pamatfunkciju, piedāvājot grāmatu lasīšanu mājās.**

ĢIRTA GERTSONA FOTO

iesākto tagad plāno tūpināt. Citus radošus risinājumus, lai atlauti varētu piedāvāt vēl kaut ko no kultūras, bibliotekāre neplāno. "Vienīgi ir vairāki cilvēki, kuriem grāmatas piegādāju uz mājām," viņa norāda.

Piesardzīgāki, bet lasīt gribs

Durbes novada Dunalkas pagastā lasītāji pirms bibliotekas apmeklējuma piezvana bibliotekārei Gitali Žigurei. "Tornē man ir sajūta, ka claudzi cilvēki piešargās. Visā pagastā ikdienā ir klusāka, pavasarī to tā nevarēja manīt. Neesmu valīcīgs, vai cilvēki baidās, bet aktīvitāte ir mazāka, taču bibliotēka strādā, darbs nav apstājies," saka G. Žigure. "Tie, kas lasījuši vienmēr, – tie jau nāk arī tagad. Kaut ko jaunu pat grūti piedāvāt, jo gandrīz viss, kas izdots, izlasītas." G. Žigure cēnas cilvēkus iesaistīt citās kultūras aktivitātēs, kurus var norisināties bez kopā sanāšanas. Tās rīko kultūras koordinatori. Šoruden populārās ir fotokārtas.

"Cilvēki nāk mazāk, un jātiec – viņi ir nobijušies," teic Aizputes pilsetās bibliotekas vadītāja Gita Reboka. "Ir daži, kas neuztraucas nemaz, bet daudzi tiešām no mājas ārā negrib iziet, nenāk vairs regulāri, bet, kad atrāk, vienā reizē panemot vairāk grāmatu. Pie datoriem bibliotēkā arī vairs nesēz. Pirms bibliotekas apmeklējuma viņi piezvana un pārjautā, vai esam uz vietas, vai bibliotēka ir vajā. Cilvēki ir apjukuši, nevar saprast, kas strādā, kas ne. Ja būs noteikums, ka bibliotekas kā publiskas vietas uz laiku jāslēdz, domāju, ka grāmatas pie mums būs pieejamas tik un tā – meklēsim atlautus risinājumus, kā tām nonākt pie lasītājiem. Pavasarī mūs sazvanīja, mēs pacījas gatavojam, atstājām konkrētā vietā

literatūru, vīrieši vairāk lasa par politiku un vēsturi. "Cenšamies lasītājiem, kuri te uz vietas lasīja presi, dot žurnālus un avizes līdz ar noteikumu, ka pēc iespējas atbrīnīt atnesīs atpakaļ, lai tiek arī ciemam. Interesē par tiem pieaug."

Elektroniskās jeb e-grāmatas, ko var lasīt, izmantojot viedierīces, Aizputes novada bibliotekās cilvēki īpaši nepieprasot, esot atturīgi, bet bibliotekāri ar šo iespēju, protams, ieprastīna.

Lasīšanu veicina ar konkursu

Aizputes novada bibliotekās līdz nākamā gada aprīļa beigām norisinās konkursss "Lasošākā ģimene". "Mums bija vairāki gađiņumi, kad atrāk uz bibliotēku jaunas ģimenes un izzaka vēlmi kļūt par lasītājiem. Sapratām, ka lasīšanas tradīcija ir jāveicina, lai večāki aicinātu lasīt savus bērus, rādītu atvassēm ceļu uz bibliotēku," skaidro G. Reboka. Konkursa ideja nav radusies kovida situācijas dēļ, taču sanācis tā, ka pasākums lieliski atbilst situācijai. Iesākoties konkursā, ģimenei jāizlasa vismaz piecas grāmatas, un tad būs iespēja laimēt dāvanu kartes.

Pagaidām par jauniem leģāliem papildi piedāvājumiem, kā dažādos lasītāju ikdienu, gan atnāko uz bibliotēku, gan attālinātā, nav domāts. Bibliotēka piedāvāja lasītājiem sarunu festivāla "Lampa" attālinātos seminārus septembrī. "Aicinājām skatīties, bet lielas atsaucības nebija. Kad cilvēki atkal varēs nākt ierastajā reizē, ceram atjaunot lasītāju klubu aktivitātes," pauž bibliotekās vadītāja. "Es zinu bibliotekās, kas gatavoja un piedāvā video-materiālus par Adventes vainagu meistarosanu, taču mēs pievērsām cītem darbības."

Nav izglītojošas izklaides vietas bērniem

"Tagad lasītāji nēm vairāk grāmatu vienā reizē. Minuss ir tas, ka bērni nevar tikt pie da-

toriem. Tagad datoru bibliotekā var izmantot, ja ir kāda nopietnā vajadzība, piemēram, jāveic maksājumi. Izklaidēi tos nevar izmantot, lai gan bērniem tā bija iespēja atlēgties no ikdiens. Tas ir diezgan līels mīnus, jo laukos visiem datoru mājās joprojām nav," situāciju ieskicē Kazdangas bibliotekās vadītāja Gunta Holštroma. "Pastāvīgie lasītāji pārsvārā ir pensionāri, pat zinu konkrētas dienas un laikus, kad viņi nāk. Mazāk nāk skolas vecuma bērni, īpaši pamatskolēni." Toties tagad par bibliotekās krājumu vairāk interesējas studenti – agrāk viņi to izmantoja ļoti maz val nemaz. "Jo viņi mācās mājās," viņa pamato. "Runājot vēl par bērniem, mums ir joti daudza galda spēlu. Pēc skolas viņi nāca uz bibliotēku spēlēt – vecāki zināja, kur viņus meklēt. Tagad bērniem valrs nav, kur kopā ar draugiem tikties," izmaiņas parādumos raksturo G. Holštroma. "Bibliotēka bija kļuvusi par vietu, kur ne tikai izsniedz un nodod grāmatas, bet organizē arī citus pasākumus, taču tagad paliikusi tikai pamatfunkciju. Šāda pārkātošās notikusi ārkārtējās situācijas dēļ, un tas ir uz sliktos.

G. Holštroma arī ierobežojušu laikā domā par bibliotekās nākotnei. "Tagad rakstu bala-laura darbu, sasaistīju tēmu ar pašreizējo situāciju un šībrīža darbu – tēma ir par jaunu pakalpojumu ieviešanu Kazdangas pagasta bibliotēkā. Mērķis ir veidot kaut ko līdzīgu Grobiņas bibliobusam. Tas ir saistīts gan ar kovidu, gan to, ka bibliotēka atrodas otrajā stāvā un ne visiem ir viegli sasniedzama," piezīmē G. Holštroma. "Uz valsts svētkiem uztalsīju erudīcijas spēli, kur bija jāizmanto internets. Pārliecīnājos, ka joti maza atsaucība ir konkursiem, kur jāzīmē, taču internetā meklēt informāciju un izpauštis ar zināšanām gan patik," novērojusi bibliotekāre.

Avots: Kurzemes Vārds

Datums: 02-12-2020

Pļaviņu novada bibliotēkās nonāk valsts finansētais vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotekām

Ikvienā bibliotekā ir svētki, kad krājumu papildina jaunas grāmatas. 2020. gada vasarā Latvijas valsts piešķira 300 tūkstošus eiro Latvijas Nacionālajai bibliotekai (LNB) augstvērtīgu grāmatu iepirkumi publiskajām bibliotekām. Vienlaicīgi tas bija atbalsts Covid-19 izraisītajā križē cietusajai grāmatniecības nozarei – izdevniecībām, autoriem, tulkošajiem. Novembra mēnesī iepirkts grāmatas nonāca bibliotekās. Pļaviņu novada bibliotekas kopumā saņēma 200 jaunas grāmatas 2000 euro vērtībā, kurus tika sadalītas pa bibliotekām, ne-mot vērā jau esošās grāmatas un lasītāju vajadzības.

Jauno grāmatu klāsta tematiskais tēvrums ir ļoti plašs – daudzveidīga no-zara literatūra, latviešu oriģinālliteratū-

ra un tulkojātā dailliteratūra.

Pļaviņu novada bibliotekas krājumā visielikākais papildinājums nozaru literatūras klāstā: grāmatas par Latvijas vēsturi un kultūrvēsturi, tācīvēkiem dažādos laika periodos; arī rūpniecības un amatniecības vēsturi, uzzīpu literatūra.

Ar visām Pļaviņu novada bibliotekā par valsts līdzekļiem novembri saņemtām grāmatām var iepazīties Pļaviņu novada bibliotekas lapā portālā draugiem.lv.

Zīpu sagatavoja
I. Gureviča, I. Grandāne,
Pļaviņu novada bibliotēka

Grāmatu lasīšana palīdz grūtos laikos...

Atskatoties uz notikumiem šajā gadā, jāatzīmē, ka bibliotekas Lasītāju klubīnā ceturtās darbošanās gads aizsākās ļoti cerigi – ar jaunām sejām un kuplu, ieinteresētu apmeklētāju pulciņu, kuri bija gatavi čakli lasīt grāmatas, izvēlētas kopīgai apsievāsanai. Lasīt var lietiski vienātā, taču klubīnās ir iespēja sarunām ar svešiniekem par grāmatām, ar cerību, ka tie, iespējams, kļūs par „savējiem”. Tikties klātienē jaunajos apstākļos ar katra no lasītājiem varam tikai individuāli, taču viedokļus par izlasīto situāciju, kad ir jāievēro publisko pasākumu aizliegums, aicinājām paust rakstiski. Ceram, ka situācija valsti drizumā uzlabosies un jaukās sarunas par grāmatām pie téjas tases, ieklausoties līdzās esošos sarunbiedros, atkal varēs brīvi risināties katra mēneša pēdējās trešdiens pēcpusdienā.

Novembri aicinājām uz „sarunu” par Mērijas Annas Šaferes un Annijas Barouzas romānu „Gērnsijas literatūras un tupepmizu pīrāga biedrība”. Amerikānu bibliotekāres Mērijas Annas Šaferes (Mary

Ann Shaffer, 1934–2008) viens no lielajiem mūža sapniem bija uzrakstīt grāmatu „kura kādam tik ļoti patiku, ka viņš vēlētos to publīcēt.” Ar brājmeitas, rakstnieces Annijas Barouzas (1962) palīdzību sapnis istenojās romāna „Gērnsijas Literatūras un tupepmizu pīrāga biedrība”. Slimību nelāva Mērijai Annai nodzīvojusi līdz grāmatas iznāšanai – viņa nomira dažus mēnešus pirms romāna publicēšanas. Grāmata turpināja dzīvot – tā tika lasīta, tulkota un izdots citās valodās. 2011. gadā Silvijas Brices tulkojumā tā iznāca arī latviešu valodā.

2018. gadā pēc grāmatas motiviem uzņemta romantiski vēsturiska filma, ko Latvijas kinoteātors demonstrēja 2019. gada rudenī. Līdz ar filmu latviešu lasītājiem grāmatu apgāds „Zvaigzne ABC” piedāvāja atkārtotu grāmatas izdevumu, prognozējot, ka lasītāji šim darbam būs.

Romāns uzrakstīts vēstuļu formā, izstāstot dažādus stāstus par cilvēku dzīvi noslēgtajā Gērnsijas salā Otrā pasaules kara gados, kad

Novembris bērnu bibliotēkā

Laiks strauji rit un ievieš korekcijas mūsu ikdienu un darba dzīvē. Korekcijas ir, bet dzīve tāpēc neapstājas!

Jau otro gadu pēc kārtas Pļaviņu bērnu bibliotēka iesaistījās lasīšanas veicināšanas programmā „Grāmatu starts”. No 2020. gada marta līdz novembrim katru mēnesi notika nodarbibas gan klātienē, gan attalināti. Programmā iesaistījās 10 bērni vēcumā no 3 līdz 4 gadiem.

Pašā marta sākumā bērnu bibliotēkā notika pirmā nodarhiba. Pasākumu koplinija Lielā Pūce, kuru pasākumos piedāvā izmanton „Grāmatu starta” koordinatori – Latvijas Nacionālās bibliotekas Atbalsta biedrība. Sākoties pārēm, tika izveidoti WhatsApp grupa, kurā mazie lasītāji kopā ar vecākiem tika aicināti zīmēt, veidot, rakstīt dzēzojus, stāstus par pūcēm. Kā balvu mazie lasītāji sapēma video no kinoloģes un viņas audzēknēs – supu meiteņutes Martīnas dzīves, kā arī vasarā bērni piedalījās kanisterapijas nodarbibās

Citu formātu tagad ieguvušas

ari mākslas izvirzes nodarbibas klibiņā „Spriditis”. Tā vadītāja Janina Krompāne strādā ar katu dalībnieku individuāli.

Dzīvojam sarežģītā laikā, pārmainas ir arī bibliotēku dzīvē. Protams, apmeklētāju ir mazāk. Tie, kas atnāk, spiesta ievērot ierobežojumus. Sobiedrības viss notiek ar mazāku vērienu, bez kopīgām pasākumiem un lielas pulcēšanas. Taču tik un tā gaidām un priecājamies bibliotēkā redzēt mūsu lasītājus. Ja nepieciešams kas konkrēts, acinām iepriekš piezvanīt. Taču jebkura gadījumā mēģināsim sameklēt tieši juns vadādzīgo. Ceram, ka drīz atkal koplā pulkā mūsu apmeklētāji varēs calot dažādās nodarbibās un pasākumos, meklēt „isto” grāmatu plauktu, aplūkot izstādes un apspriest tās ar draugiem, mazie – izkrāsot zīmējumus un lietie – skirštīt žurnālus! Uz tikšanos bibliotēkā!

Gunta Grandāne,
Antra Galīna,
Pļaviņu bērnu bibliotēka

Avots: Pļaviņu Novada Zīnas

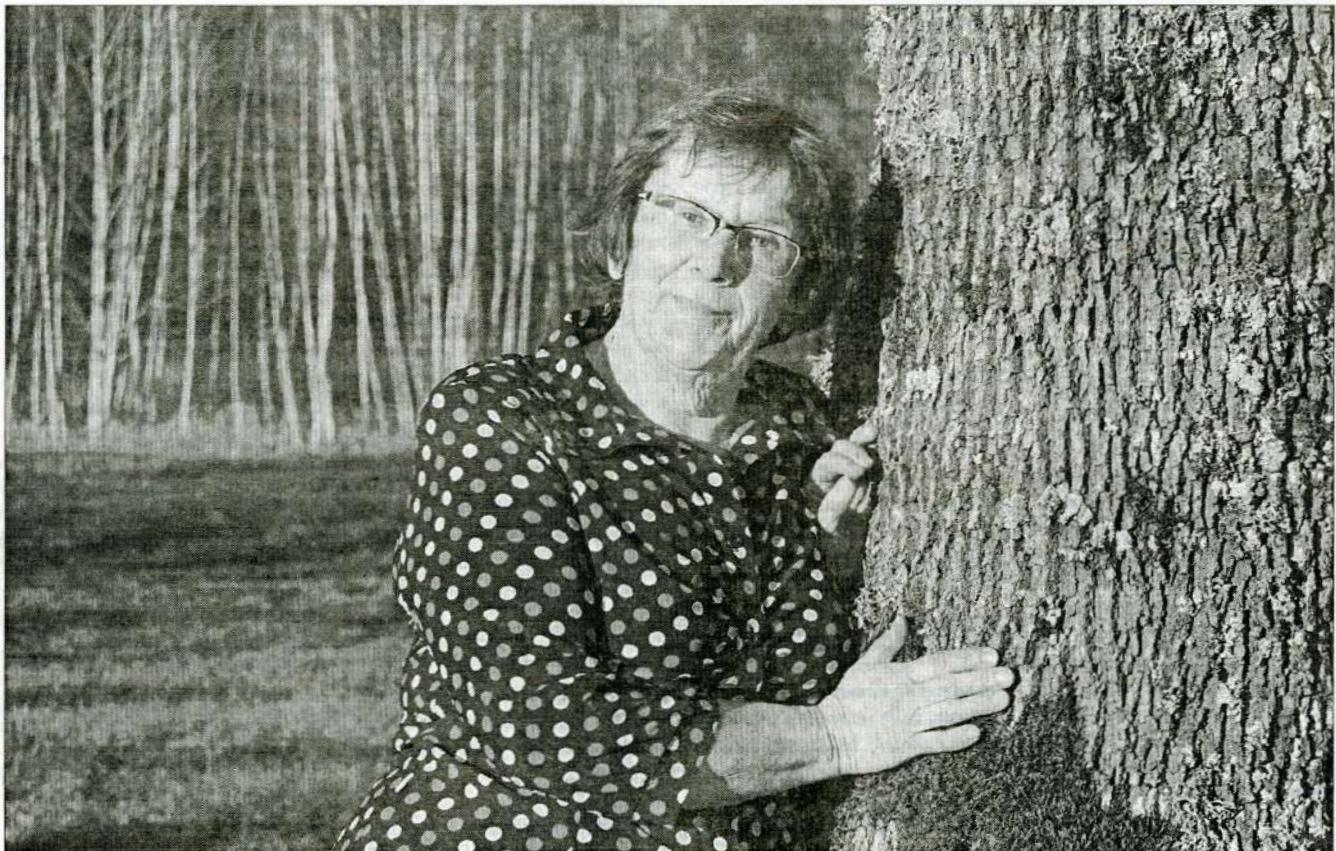
Datums: 03-12-2020

salas iedzīvotāji piedzīvoja skarbos okupētās teritorijas laikus. Dzīve kara apstākļos, kas vienmēr saistīs ar lielākām vai mazākām pārdzīvotām tragedijām, spēja izdzīvot un saglabāt sevi, atrodot laiku prie-kam un milestībā. Romānam raksturīgs labs angļu humors, kas tikai paspiltināja aprakstītos notikumus.

Kopā romāna publicēšanas latviešu valodā pagājuši deviņi gadi un šajā diezgan garajā laikā nogriezni lasītājiem ir pārsteigusi, uzrunājusi, sajūsmīnājusi un likusi vilties ne viena vien lasītā grāmatu. Statistika liecina, ka Pļaviņu novada bibliotēkā no 2012. gada grāmatai „Gērnsijas Literatūras un tupepmizu pīrāga biedrība” pavismē bijusi 30 izsniegumi. Ko par šo grāmatu saka mūsu lasītāji? Šoreiz ar Lasītāju klubīnā biedru paustajiem viedokļiem iepriekšējām iepazīties Pļaviņu novada bibliotekas sociālo tīklu kontos www.draugiem.lv un Facebook.

I. Gureviča, I. Grandāne,
Pļaviņu novada bibliotēka

Gaismas nesēja Zlēkās

Marlena Zvaigzne

Zlēcenieci Pārslu iedvesmo viiss skaistais, arī daba un ceļojumi.

Zlēku bibliotēkas vadītāja Pārsla Bože pagūst ne tikai mīli aprunāties ar lasītājiem, bet arī vadīt dāmu klubītu un spēlēt teātri. Viņai allaž ir smaidīgs vaigs un daudz ideju. To novērtējusi arī Ventspils novada pašvaldība.

Ja nebūtu kovida, Pārsla valsts svētkos būtu saņemusi vietvaras

Atzinības rakstu. Uzzinot, ka tas piešķirts, zlēceniece samulsusi, jo radusi uzslavēt citus, bet tad, ja uzmanība tiek pievērsta viņas personībai, sakautrējas. Pārslīņa, kā viņu dēvē pagasta iedzīvotāji, stāsta, ka Zlēkās dzīvojusi visu mūžu. Viņas dzimtajos *Tumpos* tagad neviens vairs nedzīvo. Vecais tēvs Indriķis Kesenfelds strādāja muižā par kučieri, bet pēc tam barons iedeva mežsarga

vietu un ļāva apmesties *Tumpos*. «Es Indriķi satiku. Viņš mani auklēja līdz piecu gadu vecumam, jo tad dzīvojām kopā, bet pēc tam mani vecāki pārcēlās uz *Palejām*. Vecais tēvs no mira tieši tad, kad sāku skolas gaitas. 31. augustā viņam bija bēres, bet es 1. septembrī devos uz pirmo klasi. Mans tēvs ir Arturs Bože, mamma – Alīne. Tētis bija mežsargs, bet mamma strādāja lauku brigādē. Biju

vēlais bērns, jutu lielu vecāku mīlestību. Kad viņi aizgāja uz darbu, durvis aizslēdza, un es *Palejās* paliku viena. Gāju no viena loga pie otra, gaidot pieaugušos mājās. Kad sāku mācīties, pārcēlāmies uz *Smiltniekiem*, līdz skolai bija kādi četri kilometri. Ziemā tēvs mani veda raga vās, pa ceļam paķerot līdzi arī kaimiņu bērus.»

►3. Ipp.

Avots: Ventas Balss

Datums: 04-12-2020

Gaismas nesēja Zlēkās

►1. Ipp.

Pārslai vienmēr joti patikuša Zlēkas, viņa sevi dēvē par ūsi apdzīvotās vietas patrioti. Sirdi priece pagasta skaistums un vietējie iedzīvotāji. «Es šeit jūtos labi,» saka bibliotekāre. Bērnībā viņa neesot bijusi liela lasītāja, tomēr bijušas dažas grāmatas, kuru saturu viņa, neprazdama lasīt, zinājusi no galvas.

Kad bija jāizvēlas profesija, jaunie tehnikumā stājusies režisoris, bet izkritusi mūzikā. Ko darit? Zlēceniece no lēmumi uzsākt darbu Piltenes vidusskolā, kļūstot par laboranti. Pēc gada viņa atkal devusies uz Kultūras darbinieku tehnikumu, šoreiz izvēloties *bibliotekārus*. «Tā es lēnītēm iemīlēju profesiju – nu jau vairs neko citu negribu un nemāku darīt. Zlēku bibliotēka strādāju 42 gadus – sākumā tas bija tagadējā kultūras nama ēkā, pēc tam *Pūcītēs*, kur atrodas arī pagasta pārvalde.»

Pagasta iedzīvotāji, kuri izvirzīja Pārslu apbalvošanai, dēvē viņu par Zlēku gaismas nesēju: «Viņa ir daudzpusīga un darbīga bibliotekāre, kura katru dienu laipni sagaida lasītājus, iesakot piemērotākā lasīmvielu, jaunākos žurnālus un laikrakstus. Vairumam bibliotēkas apmeklētāju bibliotēka ir komunikācijas centrs, kur var ne tikai uzziņāt par jaunāko literatūru, bet arī vienkārši aprūnāties.»

7. novembrī palika 25 gadi, kopš Pārsla vada dāmu klubīpu. Viņa atceras, ka tas izveidots, pateicoties kādreizējā Zlēku pagasta padomes Velgas Umbrašķas atbalstam. Kolhozs bija likvidēts, daudzas sievas bijušas kā no laivas izmestas, tāpēc abas zlēcenieces nolēmušas viņas aicināt kopā, lai rīkotu saturīgus pasākumus. Pārsla tiešām piedomā, lai tad, kad sievas satiekas, tā nav tuksa pjāpāšana, bet iespēja iegūt jaunas zināšanas vai parādīt savus

talantus. «Dāmu klubīš ir mana atbalsta grupa! Sezonas laikā tiekamies reizi mēnesī, bet vasarā dodamies kādā ekskursijā. 25 gadi taču nav joks, jo katru reizi jāizdomā cīta tēma, bet sievas man palīdz, visas tiek iesaistītas plānošanā, par ko vēl varētu spriest vai darīt. Mūsu draugu lokā ir Popes un Alsungas dāmas, arī viņas piespēlē jaunas idejas.»

Pārslas raksturojuma apbalvošanas komisijai norādīts arī tas, ka viņa bieži palīdz pagasta kultūras darba organizatorei, iesaistoties tradicionālā pārgājienei *Lakstīgalu nakti* un *velobraucieni Sudraba spiekis* rīkošanā, bibliotekāre ir klāt arī tad, kad Zlēkās notiek Dīķa svētki, bet Ventspils novada sieviešu biedrība *Spārni* organizē Pagastu dienu. Pārsla uzteicama arī par prasmi labi saprasties ar bērniem – bibliotēkā notiek spēļu pēcpusdienas, zēni un meitenes tiek aicināti nelielās ekskursijās, apskatot pagas-

ta ievērojamākās vietas. Par tām bibliotekāre apkopojuši plašu materiālu klāstu, piefiksējot arī Zlēku iedzīvotāju likteņstāstus. Deviņus gadus Pārsla ir nodibinājuma *Zlēku attīstības fonds* biedre, tāpēc daļu laika mērķtiecīgi velta dažādu projektu sagatavošanai un realizēšanai.

«Kad man ir laiks, nepārtraukti lasu. Ir bijuši dažādi periodi, kad vairāk pie sirds gājuši kriminālmāni, tad devu priekšroku romantiskajām tēmām, bet tagad labprātāk izvēlos autobiogrāfijas. Zlēku bibliotēkā ir ap 160 lasītāju. Daudzus pēdējā laikā esmu zaudējusi, jo viņi devās mūžībā. Regulāri piedalāmies Bērnu žūrijā – gribas, lai arī jaunā paaudze neaizmirst papīra formāta lasīmvielu.» Jāpiemin arī bibliotekāres valasprieks vairāku gadu desmitu garumā – viņa ir joti atbildīga vietējā amatierētāra aktrise, kura ar savu aktierspēli prot uzmundrināt un iedvesmot skatītājus. ■

Avots: Ventas Balss

Datums: 04-12-2020

Lielvārdes bibliotekāres Ilona Misāne un Dace Vecziediņa iegūst Voldemāra Caunes balvu

MARTA POGA

Lielvārdes pilsētas bibliotekāres Bērnu literatūras nodalas bibliotekāres Ilona Mināne un Dace Vecziediņa nule kā saņēmušas Voldemāra Caunes balvu «Gada bibliotekārs darbā ar bērniem un jauniešiem».

Minēto konkursu jau četrpadsmito gadu rīko Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka (LCZB) un Liepājas dome. Šīs unikālās balvas iedvesmotājs ir bibliotekārs, bibliogrāfs un žurnālists Voldemārs Caune, kurš no 1919. līdz 1923.gadam strādāja par pārzini LCZB un 1919.gada 16.decembri izveidoja pirmo bērnu literatūras nodāju mūsu valstī. Tas bija aizsākums ipāšam pakalpojumam bibliotēkās, lai lielāku uzmanību veltītu tieši bērniem, algotu ipaši izglītotu

Ilona Misāne.

Dace Vecziediņa.

bibliotekāru un piedāvātu ērtas telpas jaunajiem lasītājiem.

Balva tika iedibināta 2007.gadā, kad LCZB atzīmēja 230.gadsakrtu. Godinot Voldemāra Caunes ieguldījumu bērnu bibliotekārajā apkalošanā, izceltas tiek spilgtas personības, pašaizlīdzīgi un motivēti profesionāli, kuri ar misijas apziņu un mīlestību pret bērniem strādā vienā no

vissvarīgākajām biblioteku darbājomām, vispārliecinošāk, aktīvāk un sekmiģāk veicina jaunās pauzēs iesaistīšanu biblioteku pakalpojumu izmantošanā, motīvējot bērniem un jauniešiem vairāk lasīt, mācīties un attīstīt savas raðošās spējas.

Balvai nominē bibliotekārus no visas Latvijas, un 2020.gadā Voldemāra Caunes balva pie-

šķirta Lielvārdes pilsētas bibliotekās Bērnu literatūras nodalai – divām lieliskām bibliotekārēm Ilonai Misānei un Dacei Vecziediņai. LNB Bērnu Literatūras centra vadītāja Silvija Tretjakova norāda, ka par spīti sarežģītajiem darba apstākļiem, kas sāgād izjaucu daudzas izlošotas iniciatīvas, viņas ne bridi nepārtrauca darboties, tieši pretejī, izmantojot sociālos tīklus, kā arī laiku, kad bija ierobežota tīkšanās klātienē, bibliotēka bija iesaistīta pilnvtētgā pilsētas dzīvē. Uz Lielvārdes biblioteku nāca bērni, lai skatītos pirkstnellišu iestudējumu, Facebook profilā minētu piktogrammām un zimējumos ietvertas tautasdziesmas. Tika paspēts īstenot VKKF atbalstītu projektu «Rakstnieki ciemos pie lielvārdiešiem» ar trīs autoriem.

Bērniem ar ipāšām vajadzībām

tika organizētas nodarbības par medicīnu un pirmās palīdzības sniegšanu, piedāvājot iepazīties ar grāmatām par šo tēmu. Arī Ziemeļvalstu literatūras nedēļas pasākumi neizpalika, klātienes lasījumi tika aizstāti ar video ierakstu. Lai uzzrunātu pēc ie-spējas plašāku dažādu vecuma skolēnu auditoriju, tādējādi ne-zaudējot bērnu interesu par bibliotēku, bibliotekāres sagatavoja videomateriālus – fragmentu lasījumus, ko skolotāji varēja izmantot mācību procesā.

Balva un ziedi ceļoja no Liepājas, un tos abām gavīniecēm aizvadītās nedēļas nogālē pasniedz Ogres Centrālās bibliotēkas direktore Jautrite Mežjāne. Sveicēju vidū bija kolēģe no Ogres CB, kā arī Lielvārdes novada Kul-tūras centra direktore Iveta Siliņa un vietniece Ruta Dumpe. ●

Avots: Ogres Vēstis Visiem

Datums: 08-12-2020

Iemācīt lasīt ar baudu - tā ir māksla

Saskaņā ar konkursa "Gada balva" rezultātiem Aglonas novada domes deputāti lielajā laureātu sarakstā nosauca trīs Kastuļinas pagasta apbalvotos. Tostarp bibliotekāri Ausma Saratovu, lielisks iemests satikties!

Ir grūti aptvert gadu tūkstošiem sejas grāmatas nozīmi. Tālantīgā autora drukātajam izdevumam ir sava dvēsele, un, kā rāda laiks, grāmata ir ne tikai zināšanu avots. Cilvēka domāšanas pērles ir gan nenovērtējams dārgums, gan augstākā bauda, gan novēlējums spēcnācējiem. Grāmatas virza vēsturi. Apmēram šādi sākās saruna ar Kastuļinas pagasta bibliotekās vadītāju. Un Ausma Saratova jau sākumā uzsvēra: "Digitālā izglītība neizstās klasisko izglītības formu!" Es cēnos kautrīgi ieibīst: "Jaunajā tūkstošgadē tehnoloģiskā sfēra sāk dominēt pār humāno." Varrbūt tas ir nepareizais viedoklis. Laiks rādis...

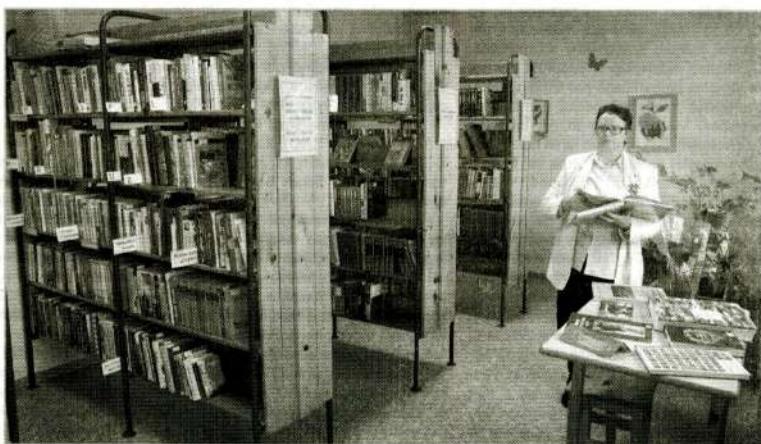
Manas sarunu biedrēnes dzīves ceļš ir austru un ne visai. Ir noiets garš ceļš, lai atrastu dzīves galveno darbu. Vēl viens apstiprinājums tam, ka mājās palīdz dzimtās sienas. Viņa ir dzimusi Konstantīnā un par savu dzimtīni uzskaata Pustošku sādžu, kur ir mātes radu zemes. Smaga lauku darba skola ir daudz vērtā: rūdījums uz mūžu! Zemnieku maize vienmēr tiek guta ar sāliem sviedriem. Tas izskaidro lauku jauniešu seno vēlmī sākt patstāvīgu dzīvi pilsētas civilizācijas spožumā. Priežmales vidusskola, Rēzeknes plena kombināta tehnikums, kur savā laikā tika ražots visā Padomju Savienībā slavenais iebezinātās piens. Vecākā paaudze, esmu pārliecināts, vēl nav aizmirsusi tā iebezinātā piena garšu, ko never salīdzināt ar pašreizējo. Tad sākās vispārēju posījumu laikmets, arī lauki tik vienkārši nelaida projām. Ausma atgriezās un atrada savu laimi. Viņa atzīst, ka jau kopš bērnības sapnōjusi klūti par bibliotekāri. Tas piepildījās, tikai ne uzreiz. Tagad viņai ir trīs augstākās izglītības, sertifikāti par kursu pabeigšanu... Tāds tagad ir laiks: mūžu dzīvo, mūžu mācies! Vairāk nekā ceturtdaļa dzimtīna viņa nostrādāja par skolotāju dzimtājā skolā, bet par laimigu uz-

skata 2013. gada 1. martu - parādījās brīva bibliotekāra amata vieta, un Ausma nelaida garām ilgi gaidīto iespēju. Gada laureāta nosaukums ir līdzīgvēku augstākais novērtējums.

Pārkāpjot lauku bibliotekās slieksiņi, uzreiz nokļūsti māju komfortā, it īpaši bēru nodalījā: silti, gaiši, skaisti. Sienas bez vārdiem var pateikt daudz, šurp gribas nākt vēl un vēl. Un ne tikai paņemt jaunu grāmatu, bet arī parūtīties ar bibliotekāri, apskatīt jaunākos laikrakstus un žurnālus, un tie ir septiņi izdevumi. Pēc vadītājas teiktā, pieprasītākās avizes ir "Ezerzeme", "Latgales Laiks", "MK Latvija", no žurnāliem - "Ljubļu". Diemžēl lielākā daļa vietējo iedzīvotāju nevar atlauties abonēt, bet grāmatas vispār kļuvušas par greznumiņu. Skumjākais: lauki, ieskaitot Kastuļinas pagastu, turpina zaudēt cilvēkus spēka gados. Pagādām nav skaidrs, kā gaidām administratīvi teritorīālā reforma un globālā epidēmija ar minusa zīmi ietekmēs demogrāfiskos procesos. Dvēsele sāp par Latgalī, bez cilvēkiem ezeru zeme kļūs par bāreni...

Laišķīju skaita svārītās no 140 līdz 170, trešdaļa no tiem ir skolēni. Visiem ir diezgan bagātīgs piedāvājums - vairāk nekā 3,8 tūkstoši grāmatu un žurnālu, katru gadu no dažādiem avotiem tiek papildināti fondi ar 130-140 eksemplāriem. Kā latviešu, tā arī krievu valodā, izmantojot šo iespēju, Ausma nosauc biežākos bibliotekās apmeklētājus - Česlavu un Robertu Skromanu, Kseniju Zubčenko, Innu Lemeševu, Aleksandru Kuznecovu...

Priežmales pamatskola, agrāk vidusskola, ir gluži kā spogulis lauku cilvēku aizbraukšanai. Lielākajā sestājā klasē ir tikai desmit skolēnu. Viņu vidū ir galvenie jaunie grāmatu cienītāji -

Milana Mihejeva, Laura Vedja, Amande Reščenko, Darja Nikitiņa, Normunds Murāns un Kārlis Kristaps Vigups.

Katrā braucienā devās 25-30 cilvēku grupas, bet Aglonas novada dome vienmēr atbalstīja Kastuļinas pagasta lūgumus. Bibliotekās vadītāja katru dienu apmeklē skolu, kur turpina pildīt savus dienesta pienākumus. Lūk, tāda saspringta dzīve, ko vairāgo sabiedrības atzinība.

Sarunas laiks tuvojās beigām, bet mums tomēr izdevās ar Ausmu apmaiņināt viedokļiem par izlasītājam grāmatām, īpaši tāpēc, ka mūsu intereses sakrita - vēsturiskā literatūra. Uzzināju arī par bibliotekāres valasprieku - kālanhojas ziedi podos. Ziedu kolekcija septiņos puķu podos arī darba vietā - rozā, dzeltenā, violetā, sarkanā, baltā krāsā... Draugi un radinieki zina, kāda ir ideāla dāvana Ausmai.

Laimīgs cilvēks, kas atradis laimi dzimtajā zemē. Meitām ar ģimeni ir savs ceļš: Ingā dzīvo Daugavpilī, Anna - Vācijā. Un četri mazbērni ir vecmāmiņas Ausmas galvenā bagātība.

Interesanta grāmata māca domāt gan vidusskolēnum, gan pieaugušos. Bet iemācīt pirmsskolas vecuma bērnu un pirmklasnieku lasīt ar prieku ir gan jauno vecāku pienākums, gan bibliotekāres misija. Lasot labu grāmatu, mēs it kā iegūstam jaunu draugu.

Aleksējs GONČAROVVS

Avots: Ezerzeme

Datums: 04-12-2020